

Юридична психологія. Словник-довідник

Словник-довідник містить важливі категорії і поняття з юридичної психології. У ситематизованому вигляді надано основні психологічні категорії, які використовуються в юридичній психології. Упорядковано термінологічний апарат щодо різних галузей юридичної психології (правової, кримінальної, судової та пенітенціарної). Запропоновано тлумачення термінів різного ступеня значущості, сформульовано основні види психологічних понять, психологічні закономірності, що використовуються в юридичній діяльності, визначено психологічні методи, методики, прийоми та рекомендації.

Для студентів закладів вищої освіти, а також може бути корисним аспірантам, викладачам, науковцям, працівникам органів правопорядку та суду, судовим експертам.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

В. Ю. Шепітько

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Словник-довідник

Харків
«Право»
2025

УДК 159.9:34(075)

Ш48

Рецензент:

В. А. Журавель – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, президент Національної академії правових наук України

*Рекомендовано до друку бюро президії
Національної академії правових наук України
(постанова № 237/І-Б від 19 листопада 2025 р.)*

Шепітько В. Ю.

Ш48 Юридична психологія : словник-довідник /
В. Ю. Шепітько ; Нац. акад. прав. наук України. – Хар-
ків : Право, 2025. – 256 с.

ISBN 978-617-8617-66-0

Словник-довідник містить важливі категорії і поняття з юридичної психології. У систематизованому вигляді надано основні психологічні категорії, які використовуються в юридичній психології. Упорядковано термінологічний апарат щодо різних галузей юридичної психології (правової, кримінальної, судової та пенітенціарної). Запропоновано тлумачення термінів різного ступеня значущості, сформульовано основні види психологічних понять, психологічні закономірності, що використовуються в юридичній діяльності, визначено психологічні методи, методики, прийоми та рекомендації.

Для студентів закладів вищої освіти, а також може бути корисним аспірантам, викладачам, науковцям, працівникам органів правопорядку та суду, судовим експертам.

УДК 159.9:34(075)

ISBN 978-617-8617-66-0

© Шепітько В. Ю., 2025
© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

ПЕРЕДМОВА

Ідея підготування цього словника-довідника виникла після опублікування у 2025 р. підручника «Юридична психологія» (автори: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова), який розраховано головним чином на студентів-юристів. Для цієї категорії читачів є певні складнощі у засвоєнні матеріалу, оскільки юридична психологія двоєдина наука – межує з юриспруденцією та психологією, вивчає психологічні закономірності в системі «людина-право». Багато понять в юридичній психології стосуються саме термінології психологічного спрямування.

Юридична психологія – не лише навчальна дисципліна, а й галузь наукових знань, окрема наука, яка має власний предмет і методи дослідження. Тому важливим було підготування цієї книги в форматі словника-довідника, як певного доповнення до підручника, де зацікавлені особи можуть доволі швидко отримати інформацію довідкового характеру.

Пропоноване видання за своїм змістом є оригінальним довідковим посібником, в якому в алфавітному порядку надано терміни, поняття та категорії з юридичної психології. Систематизовано категорії юридичної психології щодо різних її галузей (кримінальної, правової, судової та пенітенціарної). Значна кількість термінів, що використовуються в юридичній психології запозичені з загальної, соціальної, вікової, диференціальної психології, психології управління, психології праці та ін. галузей психології. Використаний термінологічний апарат стосується психології особистості, її психологічних властивостей, процесів та станів, методів психологічного впливу та психодіагностики.

Упорядковано терміни й поняття юридичної психології, які використовуються в слідчій, прокурорській, судовій, адвокатській та пенітенціарній діяльності, практиці проведення судово-психологічних експертиз та психологічного консультування.

Для зручності користування у словнику-довіднику запропоновано покажчик статей. Також надано список рекомендованих підручників, посібників та довідкових джерел з юридичної пси-

хології. Окрім того, до кожної статті пропонуються актуальні джерела, в яких можливо докладно ознайомитися з тією чи ін. категорією, поняттям або терміном.

Словник-довідник розраховано на студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, викладачів, науковців, а також практичних співробітників органів правозастосування, слідчих, прокурорів, суддів, судових експертів.

А

АБУЛІЯ (від грец. ἀβολία – безвілля, нерішучість; утвореного внаслідок приєднання приростка ἀ (заперечного префікса) – без до іменника βουλή – воля) – патологічний стан особи; порушення її мотиваційної сфери; порушення волі. А. – патологічне порушення психічної регуляції дій людини. Виявляється у відсутності потягу до діяльності, у нездатності прийняти рішення і здійснити потрібну дію, хоча необхідність її особою усвідомлюється. Див. *Воля*.

Лит.: Короткий психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ: Вища шк., 1978; Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007; Шепітько В. Ю. Криміналістика: енциклопедичний словник / за ред. В. Я. Тація. Харків: Право, 2001.

АГНОЗІЯ (від грец. αγνωσία – незнання) – порушення процесу розпізнавання чи ідентифікації предметів, людей або символів, що виникає при певних ураженнях головного мозку у людини. А. – нездатність розпізнавати чи інтерпретувати візуальну або ін. інформацію. Найбільш поширеними є зорова, слухова та тактильна А. А. спостерігається при деяких нервово-психічних захворюваннях.

Лит.: Короткий психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ: Вища шк., 1978; Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007; Шепітько В. Ю. Криміналістика: енциклопедичний словник / за ред. В. Я. Тація. Харків: Право, 2001.

АГРЕСІЯ (лат. aggressio, від aggredior – нападаю) – розглядається як поведінка або дія, спрямована на заподіяння фізичної чи психічної шкоди або знищення іншої людини. Термін «А.» означає напад. А. – фізична або вербальна (словесна) поведінка, яка спрямована на найважливіші людські блага – життя, здоров'я, честь, гідність, права людини. А. спрямовується на заподіяння

ЗМІСТ

Передмова	3
А	5
Б	16
В	19
Г	33
Д	39
Е	53
Ж	61
З	64
І	73
К	81
Л	92
М	94
Н	111
О	122
П	129
Р	184
С	194
Т	208
У	217
Ф	220
Х	223
Ц	226
Ч	227
Ш	228
Ю	230
Я	231
Бібліографія	233
Список основних скорочень	241
Показчик статей	245

Довідкове видання

Шепітько Валерій Юрійович

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Словник-довідник

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 20.11.2025. Формат 84х108/32.
Ум. друк. арк. 13,4. Обл.-вид. арк. 11. Тираж 300 пр. Зам. № 487

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verстка@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017

Перейти на сайт →